ORSZÁGOS BÍRÓI TANÁCS
ELNÖKE
1055 Budapest, Szalay utca 16.
t.:+36 30/0945482, ***e.*** obt@birosag.hu
www.obt-jud.hu
https://birosag.hu/obt

2026.OBT.K.VII.15/14.

Dr. Gárdos-Orosz Fruzsina
közigazgatási államtitkár asszony részére

Igazságügyi Minisztérium

Budapest

Tisztelt Közigazgatási Államtitkár Asszony!

Az Országos Bírói Tanács (a továbbiakban: OBT) köszönettel megkapta **Magyarország Alaptörvényének tizenhetedik módosításáról** szóló javaslat tervezetét (a továbbiakban: Tervezet), amellyel kapcsolatosan az alábbiakról tájékoztatom.

I. Általános észrevételek

A bírákra és bíróságokra vonatkozó alapvető szabályok megjelennek az Alaptörvényben. Ezen szabályok módosítása ritkán történik meg, ebből következően ritkán nyílik alkalom arra, hogy az Alaptörvény bíróságokra vonatkozó szabályainak módosításával összefüggésben az OBT véleményt jeleníthessen meg.

A jelenben ezzel a lehetőséggel kívánunk élni, melynek során azt is szem előtt tartottuk, miszerint az OBT a bíróságok központi igazgatásának felügyeletére hivatott, amellett, hogy közreműködik a bíróságok igazgatásában. Észrevételeink tehát a módosítási javaslat azon pontjaihoz kapcsolódnak, amelyek az igazságszolgáltatást érintik.

Figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény a módosítási szándék miatt meg van nyitva, ezért megfogalmaztunk néhány olyan módosítási javaslatot is, melyek ugyan a tervezetben nem szerepelnek, azonban megítélésünk szerint a bíróságok hatékonyabb működéséhez hozzájárulhatnak.

II. Részletes észrevételek

II.1. Az Alaptörvény 24. cikk (8) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság tizenöt tagból álló testület, amelynek tagjait az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának

szavazatával tizenkét évre választja. Az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával az Alkotmánybíróság tagjai közül elnököt választ, az elnök megbízatása az alkotmánybírói hivatali ideje lejártáig tart. Az Alkotmánybíróság tagjai nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet. Az Alkotmánybíróság tagjának megbízatása a hetvenedik életévének betöltése napján megszűnik.

Az Alaptörvény 24. cikk (8) bekezdésének módosítása értelmében „*Az Alkotmánybíróság tizenöt tagból álló testület, amelynek tagjait az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával tizenkét évre választja. Az Alkotmánybíróság tagjai közül elnököt választ. Az Alkotmánybíróság tagjai nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet. Az Alkotmánybíróság tagjának megbízatása a hetvenedik életévének betöltése napján megszűnik.”*

Indokolt biztosítani az Alkotmánybíróság tagjai részére azt a lehetőséget, hogy az Alkotmánybíróság elnökét saját maguk választhassák meg.

A legutóbbi jogszabályi módosításokat követően a bírák maximum 70. életévük betöltéséig bíráskodhatnak. Figyelemmel arra, hogy az alkotmánybírák is bírák, így indokolt az életkori korlátot egységesen szabályozni.

II.2. Az Alaptörvény 25. cikk (6) bekezdése szerint az Országos Bírósági Hivatal elnökét a bírák közül kilenc évre a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja. Az Országos Bírósági Hivatal elnökének megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Az Országos Bírói Tanács tagja a Kúria elnöke, további tagjait sarkalatos törvényben meghatározottak szerint a bírák választják.

Az Alaptörvény 25. cikk (6) bekezdésének módosítása értelmében *„Az Országos Bírósági Hivatal elnökét a bírák közül kilenc évre a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja. A köztársasági elnök a bírák által – sarkalatos törvényben meghatározott módon – jelölt három személy egyikét javasolja az Országos Bírósági Hivatal elnökének. Az Országos Bírósági Hivatal elnökének megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Az Országos Bírói Tanács tagja a Kúria elnöke, további tagjait sarkalatos törvényben meghatározottak szerint a bírák választják.”*

Véleményünk szerint e módosítás, amely az OBH elnökének kiválasztásába közvetlenül bevonná a bírói kart, jelentősen növelné a bírói önigazgatás szerepét – a módosítás indokolása is kifejezetten a bírói önigazgatás erősítésére hivatkozik –, továbbá lehetővé teheti a bírák részvételével lebonyolított kiválasztási folyamatban a szakmai, tudásbeli szempontok hatékonyabb figyelembevételét. Ugyanakkor a sarkalatos törvényben meghatározott részletes szabályok ismeretében adható e tárgyban megalapozott vélemény.

A fentieken túlmenően azonban megítélésünk szerint indokolt e bekezdés további módosítása is. Tekintettel arra, hogy ez a módosítási javaslat a tervezetben nem szerepel, így azt levelünk III. pontjában fejtjük ki.

II.3. A Tervezet szerint az Alaptörvény 25. cikk (7) bekezdése az alábbiak szerint módosulna:
Az Országos Bírósági Hivatal elnökének megbízatása – sarkalatos törvényben meghatározott módon – megszűnik
a) a megbízatási időtartam leteltével,
b) a bírói szolgálati viszonya megszűnésével,
c) lemondással,
d) az összeférhetetlenség kimondásával,
e) felmentéssel,
f) a tisztségtől való megfosztással,
e) bírói kezdeményezésre, visszahívással.

A visszahívás intézményének bevezetése kapcsán értelemszerűen felmerül a bírói függetlenség és az elszámoltathatóság ütközésének kérdése. Alapvető fontosságú, hogy a bírák függetlensége ne szenvedjen csorbát. Ennek az elvnek valamilyen formában érvényesülnie szükséges a bírósági vezetők igazgatási tevékenysége esetében is. Ugyanakkor egyre hangsúlyosabban jelentkező igény a bírák elszámoltathatósága. Amennyiben pedig ezt az igényt elismerjük, felmerül az elszámoltatás kapcsán alkalmazható szankciók kérdése, melyeknek egyike lehet a visszahívás.

Önmagában tehát a visszahívás intézmények bevezetése elfogadható, azonban annak tényleges megfelelősége csak az arra vonatkozó részlet szabályok ismeretében dönthető el. Ha a visszahívás túl egyszerűvé válik, akkor a vezetők függetlenségét veszélyeztetheti; ha viszont megfelelő törvényi garanciák épülnek be, akkor valódi elszámoltathatóságot teremthet. Éppen ezért a visszahívás feltételeit igen szűk körben, objektív alapon kell meghatározni, mert ennek hiányában az annyit hangsúlyozott bírói függetlenség nem érvényesülne.

Véleményünk szerint e módosítás erősítheti a bírói önigazgatást, azonban csak a bírói kezdeményezésre vonatkozó, a sarkalatos törvényben meghatározott részletes szabályok ismeretében adható e tárgyban megalapozott vélemény.

Megjegyezzük, hogy a felsorolásnál kétszer szerepel e) pont.

II.4. Az Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdésének módosítása értelmében „*A Kúria Elnökét a bírák közül kilenc évre a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja. A köztársasági elnök a bírák által – sarkalatos törvényben meghatározott módon – jelölt három személy egyikét javasolja a Kúria elnökének. A Kúria elnökének megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”*

Ezen módosítási javaslat kapcsán visszautalunk a II.2. pontban kifejtettekre.

II.5. A Tervezet szerint az Alaptörvény 26. cikke a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A Kúria elnökének megbízatása – sarkalatos törvényben meghatározott módon – megszűnik
a) a megbízatási időtartam leteltével,
b) a bírói szolgálati viszonya megszűnésével,
c) lemondással,
d) az összeférhetetlenség kimondásával,

e) felmentéssel,
f) a tisztségtől való megfosztással,
e) bírói kezdeményezésére, visszahívással.”

Ezen módosítási javaslat vonatkozásában visszautalunk a II.3. pontban kifejtettekre.

III. További javaslatok

III.1. Az Alaptörvény 25. cikk (4) bekezdése akként szól, hogy a bírósági szervezet többszintű. Ez a megállapítás önmagában igaz, azonban nem fejezi ki azt a lényegi tulajdonságát, hogy egyúttal egységesnek is kell lennie. A bírói függetlenségnek ugyanis az a lényege, hogy minden bíró - függetlenül attól, hogy melyik bírósági szinten ítélkezik - befolyásmentesen kell, hogy eljárjon. Ezért célszerűnek tartjuk ennek alaptörvényi kimondását. Ez egyúttal elősegítheti annak jogszabályi rendezését is, melyre a következő pontban utalunk, nevezetesen azt, hogy az OBT felügyeleti tevékenysége terjedjen ki a Kúria elnökének igazgatási tevékenységére is.

Az Alaptörvény 25. cikk (4) bekezdése tehát ekként szólna:
„*A bírósági szervezet egységes és többszintű.”*

III.2. Az Alaptörvény 25. cikk (5) bekezdése szerint „A bíróságok igazgatásának központi feladatait az Országos Bírósági Hivatal elnöke végzi. Az Országos Bírói Tanács felügyeli a bíróságok központi igazgatását. Az Országos Bírói Tanács és más bírói önkormányzati szervek közreműködnek a bíróságok igazgatásában.”

A jelenlegi szabályozás értelmében az OBT az OBH elnökének igazgatási tevékenységét felügyeli. Igazgatási tevékenységet azonban nemcsak az OBH elnöke végez, hanem a Kúria Elnöke is. A Kúria elnökének igazgatási tevékenysége felett azonban semmilyen kontroll nincs, hiszen az Országgyűlésnek csak a Kúria jogegységesítő tevékenységéről kell beszámolnia, más beszámolási kötelezettsége nincs.

A fentiek miatt indokoltnak tartjuk, hogy az Országos Bírói Tanács felügyeleti tevékenysége a Kúria elnökének igazgatási tevékenységére is terjedjen ki. Ennek figyelembevételével az Alaptörvény 25. cikk (5) bekezdése a következőképpen szólna:

*„A bíróságok igazgatásának központi feladatait az Országos Bírósági Hivatal elnöke végzi. Az Országos Bírói Tanács felügyeli a bíróságok központi igazgatását**,** valamint a Kúria Elnökének igazgatási tevékenységét. Az Országos Bírói Tanács és más bírói önkormányzati szervek közreműködnek a bíróságok igazgatásában.”*

Értelemszerűen ez a későbbiekben a bíróságok szervezetére vonatkozó sarkalatos törvény módosítását is igényli.

III.3. Álláspontunk szerint a bírói önigazgatásban a Kúria bíróinak részvétele nem megfelelő módon valósul meg akként, hogy választás nélkül a Kúria elnöke a testület tagja. A Kúria esetében is akként kellene megvalósítani a képviseletet, hogy az általános szabályok szerint a

bírók választhassák meg azt, aki a Kúriáról bekerül az Országos Bírói Tanácsba. Ennek, valamint a tervezet szerinti módosításnak a figyelembevételével az Alaptörvény 25. cikk (6) bekezdése a következőképpen szólna:

„Az Országos Bírósági Hivatal elnökét a bírák közül kilenc évre a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja. A köztársasági elnök a bírák által – sarkalatos törvényben meghatározott módon – jelölt három személy egyikét javasolja az Országos Bírósági Hivatal elnökének. Az Országos Bírósági Hivatal elnökének megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Az Országos Bírói Tanács tagjait sarkalatos törvényben meghatározottak szerint a bírák választják."

III.4. Az Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdése, valamint a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 4. § (1) bekezdésének f) pontja 2025. március 1-től kezdődően a bírói kinevezés feltételéül írja elő többek között azt, hogy bíróvá az nevezhető ki, aki a 35. életévét betöltött és legalább 2 éven keresztül bírósági joggyakorlatot folytatott. Az előterjesztői indokolás szerint a módosítás a bírák szakmai felkészültségének erősítését szolgálja, valamint hozzájárul a közbizalom erősítéséhez és a bírói döntéshozatal minőségének javításához.

Az OBT maga is osztja a Magyar Bírói Egyesület álláspontját a tekintetben, hogy a módosítás indokolatlan volt, mivel

- az életkori szabály módosítását hatástanulmány nem előzte meg,
- nem ismert a hazai jogirodalomban olyan publikáció, amely arra a következtetésre jutott volna, hogy a bírói minimumkorhatár 30 évben való meghatározása ne váltotta volna be a hozzá fűzött reményeket,
- statisztikai elemzés sem ismert, amely szerint a 30-35 éves kor közötti pályakezdő bírók alacsonyabb minőségi vagy mennyiségi mutatókat produkálnának az ítélkezés során, mint a bírói pályájukat 35 éves korban vagy afelett kezdők,
- a 30 évnél magasabb életkori előírás nem indokolható, ettől kezdődően kortól független az alkalmasság kérdése. A szolgálati idő, a tényleges ítélkezési tevékenység alapján szerzett tapasztalat és a képzettség az, ami a munka minőségét illetően számít, nem az életkor,
- a hazai munkaerőpiaci viszonyok között az átlagosan 23-24 éves korban megszerzett jogi diploma utáni 11-12 év az előrelépés lehetősége nélkül a motivációt erősen csökkentő idő a bírójelölteknek, ebből következően a legkvalifikáltabb jogászok számára nem vonzó a 35 évesen való ismételt pályakezdés,
- önmagában a külső munkáltatónál eltöltött idő – egyéb specifikáció nélkül – semmilyen többletértéket nem jelent a bírói hivatásra történő felkészülés folyamatában. Nem segíti a hivatásbeli szocializációt, munkamódszerek, szakmai gyakorlat megszerzését,
- a bírói pályázati rendszer eddig is nyitott volt már a kívülről jövő pályázók számára, ezt mind a Bjt., mind a bírói álláspályázatok elbírálásának részletes szabályairól és a pályázati rangsor kialakítása során adható pontszámokról szóló 7/2011. (III. 4.) KIM rendelet (a továbbiakban: KIM rendelet) is biztosítja. A bírósági szervezet valamennyi szintjén történtek olyan bírói kinevezések, amelyek esetében a pályázó nem rendelkezett bírósági múlttal,
- mindkét karrierút lehetőségére szükség van az ideális összetételű bírói kar kialakulásához,

- a klasszikus bírósági karrierút sorvasztása nem járul hozzá az ítélkezés minőségének emeléséhez,
- számos uniós országban nincs minimum korhatár és kötelező külső szolgálati idő sem,
- az Európa Tanács bírák kinevezési feltételeire vonatkozó ajánlásai nem említenek konkrét életkort, ahogy nincs sztenderd a külső gyakorlat előírására sem, a Velencei Bizottság a kinevezési feltételeket bevezető jogszabálymódosításokról szóló 2025. június 16-ai véleményében arra mutatott rá, hogy a 35 éves korhatár magasnak minősül, és a későbbiekre vár annak megválaszolása, hogy a legitim célként megfogalmazottak teljesítéséhez a fenti két intézkedés hozzájárul-e.
- a Velencei Bizottság a kinevezési feltételeket bevezető jogszabálymódosításokról szóló 2025. június 16-ai véleményében arra mutatott rá, hogy a 35 éves korhatár magasnak minősül, és a későbbiekre vár annak megválaszolása, hogy a legitim célként megfogalmazottak teljesítéséhez a fenti két intézkedés hozzájárul-e.

Az OBT maga is támogatja a 3 éves fogalmazói időszak még inkább gyakorlatorientált átdolgozását, a társszervek, társhivatások szerveivel (pl. ügyvédi kamarák, ügyészségek) való intenzívebb együttműködést, annak érdekében, hogy a társhivatások tapasztalataiból is minél többet szerezhessenek meg a fogalmazók. Ilyen módon a szakmai színvonal emelésére vonatkozóan megfogalmazott cél a 2025. március 1-jei módosítások nem kívánatos mellékhatásai nélküli is megvalósulnának.

Mindezekre tekintettel az Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdését az alábbiak szerint javasoljuk módosítani.

„A hivatásos bírákat – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – a köztársasági elnök nevezi ki. Bíróvá az nevezhető ki, aki a harmincadik életévét betöltötte. A Kúria elnöke és az Országos Bírósági Hivatal elnöke kivételével a bíró szolgálati jogviszonya az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig, sarkalatos törvényben meghatározott esetekben a bíró hetvenedik életévének betöltéséig állhat fenn.”

Ezzel összefüggésben szükségessé válik majd a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény módosítása is.

Budapest, 2026. június 27.

Üdvözlettel:

Elektronikusan aláírta:
Dr. Pecsenye Csaba
2026-06-27 14:59:30 +0200

Dr. Pecsenye Csaba
az OBT elnöke